

La Llastanosa

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord-oest del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Al sud e Palà Vell de la variant en surt una pista forestal en direcció a cal Tiet, en paral·lel a la riera d'Hortons. A cal Tiet seguir uns 800 m i trencall a l'esquerra (nord) uns 2,5 Km.
Alçada:	596

Coordenades:

Latitud:	41.90702
Longitud:	1.75423
UTM Est (X):	396677
UTM Nord (Y):	4640203

Classificació

Número de fitxa	08141 - 283
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Falta de manteniment, pallissa i alguns coberts semi-derruïts.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 72.EA. Nivell 2. Conservació. Nivell 4. Ambiental / Nivell 6. AEA Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núms. 91 i 95.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial

Titularitat	Privada
Titular:	08140A011000480000IU
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 20/05/2021 - 12:28

Descripció

Masia de grans dimensions, d'origen medieval, emplaçada en un altiplà proper a la riera de Tauler. El conjunt és format per un cos residencial de planta irregular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té un barri o clos tancat envoltat de coberts al sud. La casa, que és fruit de diverses ampliacions, té la seva part més antiga al nord-est, on es conserva un primitiu portal adovellat que ha quedat integrat a l'interior i que, antigament, donava accés des del nord. Al segle XVIII (1744 segons una llinda) es va ampliar cap al sud, i ja al segle XIX (entorn de 1878), l'edifici es va completar amb l'ala de llevant, que sobresurt. En aquesta última època la masia es va remodelar tant interior com exteriorment. Aleshores la façana principal, encarada vers migdia, va adquirir l'aspecte actual, quan moltes de les obertures es van refer o fer de nou amb un característic emmarcament fet amb maó. Aquesta façana queda dividida en dues meitats. La de l'esquerra amb un portal adovellat i dos eixos d'obertures amb finestres balconeres. A l'altra meitat, a la dreta, hi trobem dues portes. La principal, que està ressaltada amb uns gravats a la llinda i la inscripció "Urvici Vila 1878", dóna accés a la capella de la casa, que ocupa part dels baixos, amb una coberta de volta de canó. Les finestres d'aquesta part tenen igualment l'emmarcament de maó, excepte les de l'extrem, amb brancalls i llindes de pedra picada. La resta de façanes presents obertures de distribució força irregular i tipologia diversa. A l'angle nord-oest queden restes d'un habitatge més petit, avui en ruïnes, que devia correspondre a la masoveria. Al costat té adossada una tina.

L'interior de la casa ha conservat la tipologia i les característiques constructives tradicionals pràcticament sense modificacions modernes. A la part del barri hi ha una bassa que recull les aigües de la zona, una pallissa semi-derruïda i altres coberts.

Observacions:

Inscripcions en llindes: 16[?] (pedra fora de context), 1744 (llinda interior), "Urvici Vila 1878" (capella), 1888 (rellotge de pèndol), 1889 Juan Vila y [Fills] (inscripció en una taula), 18[9]0 (a la sala), "Año 1948. JV" (coberts de ponent).

Història

Aquesta masia és d'origen medieval, i la primera referència que en coneixem és del segle XIV, quan la Llastanosa apareix esmentada en un llevador de censos del monestir de Serrateix del 1370, junt amb Comaposada, la Rovira, Maçaners, la Serra d'Aixibis, Puiggròs i Casanova. No en coneixem més notícies fins el segle XVII, moment en què es té constància de l'existència de la capella de Sant Isidre de la Llastanosa, construïda el 1619 i de la qual no n'han quedat restes.

Els propietaris, com a mínim des del segle XVII, eren la família cognominada Serra-Llestanosa. Així, per exemple, en l'arxiu familiar hi consta un tal Víctor Serra y Llestanosa Comes, que va néixer al terme de Castelladral el 1691. Al segle XVIII la masia es va ampliar, tal com indica una inscripció del 1744. A la segona meitat del segle XIX l'hereu era Urbici Vila Serra, que es va casar el 1845 amb Raimunda Fornells Cases i van tenir sis fills. L'hereu fou Joan Vila Fornells, que va néixer el 1848 i a començaments de segle

XX va arribar a ser alcalde de Castelladral. El fill segon fou Miquel Vila Fornells, nascut el 1850. Miquel va fer carrer eclesiàstica: fou diaca a la catedral de la Seu d'Urgell i sacerdot a la catedral de Girona el 1876. Posteriorment va ser destinat a diversos pobles del bisbat de Solsona. Va ser ell que féu una recopilació de dades històriques de la família que els seus descendents, la família Vila Fornells, conserven junt amb altra documentació de la Llastanosa.

Els anys del boom de la vinya previs a l'arribada de la plaga de la fil·loxera (que a Navàs va arribar el 1889) van ser de profit per a la masia, i això es va traduir en importants reformes, impulsades per Urbici Vila i el seu fill Joan Vila. Per això trobem moltes inscripcions d'aquests anys repartides per tota la casa. El 1878 es va ampliar la part de llevant que incloïa la capella. El retaule de la capella, que s'ha conservat en part, tenia una inscripció que deia: "JUAN VILA 1887".

Ja entrat el segle XX, el 1948 encara s'hi van fer reformes en algun cobert, segons indica una inscripció. Més endavant la masia va restar abandonada durant força temps fins que, entorn de 1990, el seu propietari la va llogar a uns estadants de cap de setmana. Des d'aleshores les reformes que s'hi han fet han estat mínimes, cosa que ha permès que la casa hagi conservat la seva tipologia tradicional.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 163.

BADIA, J.M. (1990). "Castelladral en el temps", *El Morralet*, Navàs, p. 14.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 72.EA

OBRADORS, J (1991). "Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcte dels seus noms." *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 19.

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa RU. 28.

(2015). *Família Canet-Casanobas* (blog)

(2017) *Família Vila – Fornells. Ruta per les masies de la Catalunya desconeguda*. Castelladral, Serrateix, Matamargó. Dossier inèdit sobre història familiar.

Enllaços d'interès:

[Blog família Canet - Casanobas](#)

